

stille familiens ønske om at kende fosterets køn, at se fosteret eller at opnå et billede af fosteret må frarådes, samt at fremvisning af fosteret alene med henblik på undervisningsmæssig eller kommerciel demonstration, uden at det indebærer en medicinsk fordel for patienten, ikke bør finde sted.

- Endelig fremhæves, at patienten forud for enhver ultralydundersøgelse bør informeres om den kliniske indikation, særlige fordele, potentielle risici og mulige alternativer samt - hvis det ønskes - information om eksponeringstid og intensitet.

Konsekvenser af forslaget

Her i landet er ultralyddiagnostik hovedsagelig kun anvendt på særlige risikogrupper, dvs. efter medicinsk indikation. På et tidspunkt blev det på rigshospitalet og på Hvidovre hospital (muligvis flere steder) gjort til rutineundersøgelser, indtil indenrigsministeren greb ind og stoppede denne anvendelse.

Forslaget vil medføre, at ultralyddiagnostik som rutineundersøgelse ikke vil kunne finde sted, og at anvendelsesområdet nogenlunde vil svare til anbefalingerne fra konferencen afholdt i foråret 1984 af National Institute of Health. Desuden går forslagsstillerne ud fra, at en vedtagelse vil blive administreret således, at lange eksponeringstider undgås, at billeder tages (eventuelt »fryses« på skærmen) efter mindst mulig eksponeringstid, at man ikke foretager en længerevarende, løbende scanning, mens selve diagnosticeringen finder sted (selv om dette måske ofte var almindeligt tidligere og således efter forslaget ordlyd strengt taget kunne fortsætte eller ligefrem genoptages), og at man i overensstemmelse med nævnte konferencens konklusioner ikke »leger« med ultralyd blot for at synliggøre fosteret eller bestemme dets køn uden medicinsk indikation.

Forslagsstillerne ser også gerne, at kravene vedrørende information til patienten håndhæves i overensstemmelse med anbefalingerne fra nævnte konference.

Den tænkepause, som forslaget indebærer, bør for så vidt angår ultralydsscanning benyttes til dels at præcisere, hvornår der er medicinsk indikation for en sådan undersøgelse, dels analysere de hidtidige erfaringer herhjemme og i udlandet bl.a. med henblik på at kunne præcisere informationerne til patienterne vedrørende indikation, fordele og risici samt endelig præcisere, i hvilke tilfælde der kan/ skal tilbydes alternative former for undersøgelse.

»Reagensglasbørn«

En vitro befrugtning (IVB, også kaldet »reagensglas teknik«) har været anvendt ved forskellige centre rundt om i verden i nogle år, og indtil nu har 590 »reagensglasbørn« set dagens lys.

Her i landet blev det første reagensglasbarn - efter mange forgæves forsøg på omkring 30 kvinder - født på rigshospitalet den 18. oktober 1983²⁷).

Af de involverede eksperter fremstilles IVB som løsningen på et simpelt transportproblem, hverken mere eller mindre²⁸). Teknikken ses som en afløser for tidligere kirurgiske indgreb, som dels betragtes som mere indgribende, dels ikke gav bedre resultater, henholdsvis som en løsning, hvor sædvanlig kirurgisk behandling ikke er mulig²⁹).

IVB-teknikken indebærer, at æggene tages ud med en kanyle under vejledning af ultralydbillede, befrugtes uden for (»i reagensglas«) og efter en vis kontrolleret vækst transplanteres til kvindens livmoder. Undervejs i processen anvendes i forskelligt omfang medikamentel behandling, bl.a. med henblik på at fremme ægløsningen og at regulere cyklus, samt som nævnt ultralyd som hjælpeteknik⁴³).

Hidtidige resultater

Som sagt er der indtil nu i alt frembragt omkring 590 reagensglasbørn. Det største antal (frem til april 1983 i alt 139) hos pionererne på området, Edwards og Steptoe, Cambridge University. Deres nyeste oversigtsartikel³⁰) viser, at lige godt 10 pct. af de behandlede kvinder er blevet gravide og har gennemført svangerskabet, idet dog andelen har været stigende gennem perioden. Af de 139 børn er 26 tvillinger. Om børnenes tilstand i øvrigt er der stadig ikke offentligt nogen undersøgelse. Omkring 5 pct. af behandlingerne resulterede i graviditet, som endte med abort.

Den hidtil eneste artikel om det første danske reagensglasbarn³¹) giver ingen oplysninger om, hvor mange forsøg der er gået forud, kun at det var tredje transplantation på den pågældende kvinde. Den vellykkede befrugtning fandt sted den 1. februar 1983. Af en udtalelse til sundhedsstyrelsen fremgår det, at der i en 10 måneders periode i 1982 blev transplanteret befrugtede æg til 22 kvinder uden resultat, idet de 3 opnåede graviditeter alle endte med abort²⁹).

Etiske aspekter

Ingen kan vel have noget imod, at ufrivillig barnløshed søges afhjulpnet, hvis det kan ske på en